

[quibus ita et] nostri Z. 15:

*attamen legibus vivere volumus*¹.

multitudine universa Z. 17^{1a}:

Contra libro eodem titulo V^o c^a. Lege Pravis². Solutio: legi obedire creditur, dum legis utitur privilegio.

Lex 3 nulli Z. 22:

§ ad huius tituli evidentiam lege in C. et D. de iars. et f. ig.³

Am Anfange des Textes:

Superiori libro⁴ compendiosum de legibus habuit tractatum. Quae licet ab omnibus sciri debeant, ut res scripto earum manifestius cognito et per missa sectentur et prohibita de clinentur; tamen quia nos eas quandoque ignorare contingit, comode earum *ignorantia*, quam detestatur *execrandam*, supponit. Set notandum, quod *ignorancia vel facti vel iuris est*⁵; factum ignorare tolerabile est. Ius vero ignorare execrabile; non immerito, *cum ius finitum ēg.*⁶ et *debeat*⁷ ideoque⁸ et sub sciencia cadere; facta autem concreta et innumerabilia esse noscuntur, unde et *plerumque prudentissimos fallunt*⁷. Restat ergo *iuris ignorantiam unicuique nocere, facti vero ignoranciam non nocere*⁹, nisi forte crassa fuerit¹⁰ et supina¹¹ adeo, ut *summa ei possit obici neglegencia. Quid enim, si omnes in civitate sciant, quod ille solus ignorat?*¹² Sicut et dominum Iesum duo ex discipulis euntes in emaus auguuntur¹³ ignorantia: tu solus et cet.¹⁴ haec enim neminem excusat. Set *recte Iesus diffinit*¹⁵.

Lex 5 domni et genitoris mei Z. 2:

Supra eodem Lege I.¹⁶

confectis Z. 7:

§ Contra eodem c^a. Quecumque¹⁷ *ab anno secundo* aliquid obviaret infra; vel hic dicit de his causis, quae terminate sunt primo anno *genitoris* sui, Ibi vero de his, que *I. anno regni* fuerunt terminate.

1) Vgl. ob. S. 58 N. 9. 1^a) Anstatt 'regum' Z. 16. 2) II 5, 8.

3) Anstatt 'de iuris et f. ig.': Cod. 1, 18. Dig. 22, 6. 4) Wohl vom Abschreiber falsch gedeutetes l.: anstatt 'lege'.

5) Dig. 22, 6, 1 princ. 6) Anstatt 'ē. p.' = 'esse possit'.

7) Dig. 22, 6, 2. 8) 'Iōq;' anstatt 'idōq;'.

9) Dig. 22, 6, 9 princ. 10) Dig. 22, 6, 6. 11) Vgl. Gl. zu Dig. 22, 6, 9

§ 2 in Casu: 'sed hoc nisi sit supina' und Hugos *Distinctio* n. 87 bei v. Savigny, *Gesch. des röm. Rechts* IV, 511: '... quod ignorantiam accipimus non vani et supini hominis'.

12) Dig. 22, 6, 9 § 2. 13) Anstatt 'arguunt'.

14) Luc. 24, 18. 15) Vgl. Dig. 22, 6, 9 § 2: 'Et recte Labeo definit' etc.

16) II, 1, 1. 17) II 1, 14.